

๒๐

เว ส สั น ต ร ช า ต ก

ต อ น ที่ ๑ ๒

(กั ณ หา ชา ลี ฎ ก ท ร ม า น)

พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ไม่ทรงบริจาคนหาบริจาค ๕
ประการ คือ บริจาคทรัพย์ บริจาคอวัยวะ บริจาคชีวิต บริจาค
บุตร บริจาคภรรยา หากเป็นพระพุทธเจ้าได้ไม่ ก็ตัวเราก็เข้าอยู่
ในจำพวกพระโพธิสัตว์เหล่านั้น แม้เราไม่บริจาคบุตร และชายา
ก็ไม่อาจจะเป็นพระพุทธเจ้าได้เช่นกัน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๗๖

ธรรมะของพระสัณมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้ง ยากต่อการเข้าถึง แต่ก็ไม่เกินความสามารถของผู้มีบุญทั้งหลาย ที่มีจิตน้อมไปในคำสอนอันบริสุทธิ์ของพระองค์ บัดนี้แม้ พระพุทธองค์ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานไปกว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้ว แต่พระธรรมคำสอนของพระองค์ ยังคงนำสันติสุขมาสู่มวลมนุษยชาติอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตราบเท่าที่ยังมีผู้ประพฤติปฏิบัติ ธรรมตามคำสอนของพระพุทธองค์ ผู้ที่ปฏิบัติธรรมนี้ จะยังได้ชื่อว่า เป็นผู้บูชาพระสัณมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นบรมครูอย่างยิ่งยวดไม่ว่า พระองค์จะเสด็จดับขันธไปแล้วก็ตาม ดังนั้นให้พวกเราทุกคน ตั้งใจทำหยุดทำนิ่งให้ได้ตลอดเวลา ให้เข้าถึงพระธรรมกาย เราจะได้ชื่อว่า บูชาพระพุทธองค์อย่างแท้จริง และยังเป็นการ ปฏิบัติบูชาอันสูงสุดด้วย

พระเวสสันดรโพธิสัตว์ทรงกล่าวสอนตนเองว่า

“พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ไม่ทรงบริจาคมหาบริจาค ๕ ประการ คือ บริจาคทรัพย์ บริจาคอวัยวะ บริจาคชีวิต บริจาคบุตร บริจาคภรรยา หากเป็นพระพุทธเจ้าได้ไม่ ก็ ตัวเราก็เข้าอยู่ในจำพวกพระโพธิสัตว์เหล่านั้น แม้เราไม่ บริจาคบุตร และชายา ก็ไม่อาจจะเป็นพระพุทธเจ้าได้เช่นกัน”

นี่เป็นแนวความคิด และวิธีการที่จะก้าวขึ้นสู่ความเป็น

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๓๓

พระพุทธเจ้า ที่พระบรมโพธิสัตว์เจ้าทุกๆ พระองค์ ท่านประพฤติปฏิบัติตามกันมาเป็นอริยวงศ์ ต้องกล้าที่จะเอาชนะความตระหนี่เหนียวนี้ให้ได้ ชาวโลกส่วนใหญ่ นั้นมักจะหวงแหน หึงหวง อีกทั้งตระหนี่ในบุคคลและวัตถุสิ่งของ ๕ ประการนี้ เมื่อได้ครอบครองแล้ว มักจะยึดติดว่า นั่นเป็นของเรา ใครจะมาแตะต้องหรือมาแยกให้พลัดพรากจากกันไปไม่ได้ ซึ่งอันที่จริง สิ่งเหล่านี้ใช้ว่าจะอยู่กับเราไปตลอด ไม่ช้าหรือเร็วก็ต้องพลัดพรากล้มหายตายจากกันไป ไม่เว้นแม้กระทั่งตัวของเราเอง

เพราะฉะนั้น พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ต่างยึดมหาปริจาค ทั้ง ๕ ประการนี้ เป็นบรรทัดฐานในการที่จะก้าวขึ้นสู่ความเป็นพระอริยเจ้า สิ่งที่ท่านได้ทำไว้เป็นแบบอย่างนี้ ท่านอาศัยกำลังปัญญาบารมีของท่านตรวจตราดูอย่างดีแล้ว จึงสรุปลงไปว่า หากปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้ากันจริงๆ ก็ต้องผ่านด่านของมหาปริจาคทั้ง ๕ นี้ไปได้

เนื่องจากพระเวสสันดรบรมโพธิสัตว์ได้สร้างบารมีมาแล้ว ๒๐ อสงไขยกับ ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ครั้งที่ได้รับพยากรณ์เป็นนิยตโพธิสัตว์ อีกทั้งสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพันนานถึง ๔ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ชาตินี้จึงเป็นชาติสุดท้ายของการบำเพ็ญบารมี และเป็นชาติของการบำเพ็ญมหาทานบารมีอย่าง

เวสลันตรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีอุกทรมาน)

๑๗๘

ยิ่งยวด ดังนั้นพระองค์จึงกล้าที่จะบริจาคพระโอรัส และพระ-
ธิดาแก่ชุก

*ฝ่ายชาลีราชกุมารได้ทูลอ้อนวอนพระบิดาว่า “ข้าแต่
พระบิดา ขอพระบิดายาเพ็งประทานหม่อมฉันทั้งสอง จนกว่า
พระมารดาของหม่อมฉันทั้งสองจะเสด็จกลับมาเกิด ชุกนี้
ประกอบด้วยบุรุษโทษ ๑๘ ประการ คือ เท้าแป เล็บเน่า มีปลี-
น่องย้อยยาน มีริมฝีปากบนยาว น้ำลายไหล มีเขี้ยวยาวออก
จากริมฝีปากเหมือนเขี้ยวหมู จมูกหัก ท้องโตเหมือนหม้อ หลังค่อม
ตาเหล่ หนวดสีเหมือนทองแดง ผมสีเหลือง เส้นเอ็นขึ้นสะพรั่ง
เคลื่อนไปด้วยกระดูกต่าง ตาเหลือกเหลือง เอวคด หลังโก่ง
คอเอียง ขากาง เวลาเดินข้อเท้าลั่นดังเผาะๆ ขนตามตัวดก
และหยาบ นุ่งห่มหนังเสือเหลือง เป็นเหมือนอมมนุษย์น่ากลัว
แถมเป็นอมมนุษย์หรือยักษ์กินเนื้อและเลือด มาแต่บ้านสุป่าทูล
ขอทรัพย์กับพระบิดา

ข้าแต่พระบิดา พราหมณ์ชุกผู้แสวงหาทรัพย์คนนี้
เป็นคนร้ายกาจเหลือประมาณทุบตีหม่อมฉันทั้งสองเหมือนตีฝูงโค
พระองค์ไม่ทรงทราบหรือ ลูกมฤคิที่ยังกินนม พรากไปจากฝูงก็

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๗๕

ร้องไห้หาแม่เพื่อจะกินนมฉันใด น้องกัณหาชาลีเมื่อไม่เห็นพระมารดา ก็จะกันแสงเทียนแห่งสิ้นชนม์ชีพ ฉันนั้น”

พระชาลีราชกุมารกราบทูลเช่นนั้นแล้ว พระมหาลัตว์มิได้ตรัสอะไร พระชาลีราชกุมารก็คร่ำครวญต่อไปว่า “ทุกข์เห็นปานนี้ของลูกไม่สู้กระไร เพราะทุกข์นี้ลูกผู้ชายพึงได้รับ แต่การที่ลูกไม่ได้พบพระมารดา เป็นทุกข์ยิ่งกว่าทุกข์เห็นปานนี้ พระมารดาพระบิดาเมื่อไม่ทอดพระเนตรเห็นกัณหาชาลีกุมาร ก็จะเป็นผู้กำพร้าทรงกันแสงตลอดเวลา จิตใจจกัเหี่ยวแห้งภายในราตรีเดียว เหมือนแม่น้ำที่เหือดแห้งไปฉะนั้น”

ขณะที่พระชาลีราชกุมารทรงคร่ำครวญอยู่นั้น ชูชกก็เข้ามาโอบยอโดยไม่มีความกรุณาปราณี รีบฉุดลากพาทั้งสองพระองค์จากไป ทนไฉนนั่นเอง ความเศร้าโศกอย่างมีกำลังเพราะพระโอรสพระธิดาซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ก็ได้เกิดขึ้นกับพระโพธิสัตว์จิตใจของพระองค์ทรงหวนไหวด้วยความเศร้าโศกของลูกทั้งสองเหมือนช้างพลายตกมันถูกไกรสรราชสีห์จับ เหมือนดุดดวงจันทร์เข้าไปในปากของราหู ไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้ด้วยภาวะของพระองค์ มีพระเนตรนองไปด้วยพระอัสสสุชล เสด็จเข้าบรรณศาลาจิตใจก็รุ่มร้อน ทรงปริเทวนาการอย่างน่าสงสาร ทั้งรักทั้งสงสารโอรสธิดาทั้งสองของพระองค์ อีกทั้งสงสารพระนางมัทรีผู้เป็นมารดาที่เมื่อกลับมาแล้ว ต้องเศร้าโศกอาว

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๘๐

ต้องตรอมใจตายก็เป็นได้

พระเวสสันดรมหาสัจด์รทรงปริวิตกด้วยเสนาหาในพระโอรส และพระธิดาว่าพราหมณ์นี้เบียดเบียนลูกทั้งสองของเราเหลือเกิน เมื่อไม่อาจกลั่นความโศกไว้ได้ จึงคิดที่จะติดตามไปฆ่าพราหมณ์ แล้วนำลูกทั้งสองกลับคืนมา จากนั้นก็กลับทรงหวนคิดได้ว่าการที่ลูกเราทั้งสองถูกเบียดเบียนเป็นความลำบากยิ่ง นั้นไม่ใช่ฐานะ การบริจาคปิยบุตรทานแล้วเดือดร้อนภายหลัง หาใช่ธรรมของสัจบุรุษไม่ ใครเล่าที่รู้ธรรมของสัจบุรุษ บำเพ็ญทานแล้วจะเดือดร้อนภายหลัง มีแต่บำเพ็ญทานแล้วต้องนึกถึงด้วยความปีติยินดี

พระเวสสันดรทรงดำริต่อไปว่า พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ ไม่ทรงบริจาคมหาบริจาค ๕ ประการ คือ บริจาคทรัพย์ บริจาค อวัยวะ บริจาคชีวิต บริจาคบุตร บริจาคภรรยา หาเป็นพระพุทธรเจ้าได้ไม่ ก็ตัวเราเข้าอยู่ในจำพวกพระโพธิสัตว์เหล่านั้น แม้เรา ไม่บริจาคบุตร และชายา ก็ไม่อาจจะเป็นพระพุทธรเจ้าได้ ทรงดำรินี้ พลังสอนตนเองว่า “ขึ้นชื่อว่าบริจาคทานแล้วต้องเดือดร้อนภายหลังหาสมควรแก่เราไม่” จึงทรงอธิษฐานสมาทาน ศีลมั่นว่า “แม้ชุกจะฆ่าลูกทั้งสองที่เราบริจาคแล้ว เราก็คงไม่ กังวลอะไรกับบุตรทั้งสองนั้นอีก” หลังจากอธิษฐานแล้ว ได้เสด็จ

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๘๑

ออกจากบรรณศาลา ประทับนั่งบำเพ็ญภาวนาทำให้สงบ
หยุดนิ่ง

ฝ่ายกัณหาชาลีเป็นเด็กฉลาด ทันทีที่ชูชกพลาดล้มลง
เพราะสะดุดตอไม้ ทั้งสองพากันวิ่งหนีกลับมาหาพระบิดา
พลาญทูลโอดครวญว่า “ข้าแต่เสด็จพ่อ ตาพราหมณ์นี้นำหม่อม-
ฉันสองพี่น้องไปยังไม่ทันถึงประตูป่าเลย แกมิตาทั้งคู่แดงก่ำ
เหมือนมีโลหิตไหล ปานจะเคี้ยวกินหม่อมฉัน ได้แต่เขียนตี
จุดกระชากลากถูหม่อมฉันทั้งสองด้วยความโหดร้ายทารุณยิ่งนัก”

พระเวสสันดรได้สติเช่นนั้นแล้ว ความสงสารในพระ-
กุมารกุมาริ พร้อมกับความโกรธเป็นกำลังก็บังเกิดขึ้น จิตใจ
ทรงเร่าร้อน กระทั่งฆานทวารก็ไม่พอจะระบายพระอัสสาสะ
ปัสสาสะ ทรงปล่อยให้ลมที่ร้อนออกทางพระโอษฐ์ พระอัสสุ
เป็นเหมือนหยาดพระโลหิตไหลออกจากพระเนตรทั้งสอง พระ-
เวสสันดรมหาสัตว์ทรงดำริว่า ทุกข์เห็นปานนี้เกิดเพราะโทษ
ของความเส่นหา เพราะฉะนั้นเราควรเป็นผู้มีจิตเป็นกลางๆ
อย่าทำความเส่นหาในบุตริดาเหล่านี้เลย ทรงดำริดังนี้แล้ว
ก็สามารถบรรเทาความโศกลงได้ จึงประทับนั่งด้วยพระอาการ
เป็นปกติ ชูชกก็ตามมาเอาเชือกผูกข้อพระหัตถ์ของพระกุมาร
ทั้งสองกลับไปเหมือนเดิม

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๒ (กัณหาชาลีถูกทรมาณ)

๑๘๒

จะเห็นได้ว่า จิตใจของพระโพธิสัตว์เจ้าของเราสูงส่ง และหนักแน่นดุจขุนเขา ให้แล้วไม่ยอมเอาคืนอีก ทรงตัดใจ เหมือนตายจาก ไม่ยอมให้ความเสนาหา ความรัก และความ สงสารเข้ามามีอิทธิพลเหนือจิตใจของพระองค์ได้ ทรงมั่นคงใน ปณิธานไม่ผันแปร เพราะฉะนั้นพวกเรา ก็เช่นเดียวกัน เมื่อ ตัดสินใจจะสั่งสมบุญอะไรแล้ว ให้ทุ่มเทอย่างเต็มที่ อย่าให้ปัญหา และอุปสรรคมาทำให้เราท้อแท้ใจ ต้องรักษากำลังใจให้สูงส่ง ตลอดไป จนกว่าจะสร้างบารมีไปถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

